

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ХИМИЯ ЖӘНЕ ХИМИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ХИМИИ И ХИМИЧЕСКОЙ ТЕХНОЛОГИИ
FACULTY OF CHEMISTRY AND CHEMICAL TECHNOLOGY

1150 жыл

Әл-Фарабидің мерейтойы

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-9 сәуір 2020 жыл

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-9 апреля 2020 года

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-9, 2020

Укибай А.С. ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТАБОЛИЗМА ГИАЛУРОНОВОЙ КИСЛОТЫ CRISTA GALLI.....	77
Укибай А. С. РАЗРАБОТКА МЕТОДОВ СТАНДАРТИЗАЦИИ ГИАЛУРОНОВОЙ КИСЛОТЫ CRISTA GALLI.....	78
Хасанова М.А., Әлиайдар Ұ.А. ПОЛИАКРИЛ - БЕНТОНИТ САЗЫ - МАГНЕТИТ КОМПОЗИЦИЯЛЫҚ ГЕЛІН СИНТЕЗДЕУ.....	79
Шәудірбаева Қ.Т. ЖАНТАҚ ЭКСТРАКТЫСЫНЫҢ КОМПОЗИЦИЯЛЫ ТАСЫМАЛДАУШЫЛАРЫ.....	80
Шиналиева А.Н. SONIUM MACULATUM ӨСІМДІГІН ФИТОХИМИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУ.....	81
Ысқақ Г.Е., Уванисканова Ж.Н. АСҚАБАҚТЫҢ (CUCURBITA) КЕЙБІР СҰРЫПТАРЫНАН БИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІ КЕШЕН АЛУ ЖОЛЫ.....	82

СЕКЦИЯ 3

КОЛЛОИДТЫҚ ХИМИЯ ЖӘНЕ ПОЛИМЕРЛЕР ХИМИЯСЫ КОЛЛОИДНАЯ ХИМИЯ И ХИМИЯ ПОЛИМЕРОВ

Baigaziyeva A.A. DEVELOPMENT OF THE TECHNOLOGY FOR PRODUCING POLYMER DOSAGE FORMS BASED ON LIMONIUM.....	84
Бақыт А.Е., Ерғалиева А.Е. ПОЛИСАХАРИД ПЕН КОЛЛОИДТЫҚ КҮМІСТІҢ БИОНАНОКОМПОЗИТТЕРІН АЛУ.....	85
Есіркепова А.Н. ПОЛУЧЕНИЕ И ХАРАКТЕРИСТИКА СШИТЫХ СМЕСЕЙ ХИТОЗАН/ПВС ДЛЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В МОДИФИКАЦИИ КОМПОЗИТНЫХ МАТЕРИАЛАХ.....	86
Ерғалиева А., Жакып Б., Бақыт А. БИОНАНОКОМПОЗИТЫ НА ОСНОВЕ БЕНТОНИТА.....	87
Естемес С.С., Махаева Д.Н., Нургазиева Э.К. РАЗРАБОТКА РАДИАЦИОННОЙ ТЕХНОЛОГИИ ПОЛУЧЕНИЯ ЛЕКАРСТ-ВЕННЫХ ФОРМ НА ОСНОВЕ ПОЛИ(2-ЭТИЛ-2-ОКСАЗОЛИН).....	87
Intymakova Sabina SYNTHESIS OF THE POLYMER COMPOSITE MATERIAL BASED ON GELLAN GUM AND STYRENE.....	88
Kalibek M.R. TECHNOLOGY DEVELOPMENT FOR PRODUCING GYDROGELS BASED ON CELLULOSE DERIVATIVES FOR SEED PELLETTING.....	89
Канай Д.К. ПОЛУЧЕНИЕ ПОЛИМЕРНЫХ ГИДРОГЕЛЕВЫХ ПОВЯЗОК НА ОСНОВЕ ПОЛИВИНИЛОВОГО СПИРТА ДЛЯ ПРИМЕНЕНИЯ В МЕДИЦИНЕ.....	89
Кожяева Д.К. РАЗРАБОТКА ТЕХНОЛОГИИ ПОЛУЧЕНИЯ БИОРАЗЛАГАЕМЫХ ПОЛИМЕРНЫХ ПЛЕНОК НА ОСНОВЕ КРАХМАЛА.....	90
Костандян Е.С. СИНТЕЗ И ИССЛЕДОВАНИЕ ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИХ СВОЙСТВ СИЛЬНОЗАРЯЖЕННЫХ ЛИНЕЙНЫХ ПОЛИАМФОЛИТОВ.....	91
Кусманова А.Б., Сүлейменова М.С. БИОПОЛИМЕРЛЕРДІҢ КӨКӨНІС ЖӘНЕ БҰРШАҚ ӨСІМДІКТЕРІ ТҰҚЫМДАРЫНЫҢ ӨСІП ӨНУІНЕ ӘСЕРІ.....	92
Kalikh D.T., Amangeldi A.M., Omirzakova A.T., Bakirova B.S. PO-LYMERMETALLIC COMPLEX BASED ON COPPER(II) ACETATE - POLYVINYL ALCOHOL: PHYSICOCHEMICAL PROPERTIES AND CATALYTIC ACTIVITY IN YELLOW PHOSPHORUS OXIDATION.....	93
Құрманғажы Г., Сыдыкова А.И. ВЕРМИКУЛИТТИҢ МАГНИТТИК НАНОКОМПОЗИТТІН СИНТЕЗДЕУ ЖӘНЕ СИПАТТАУ.....	94
Maksotova K.S. DEVELOPMENT OF RADIATION TECHNOLOGY FOR POLYMERS FOR OPTICAL LENSES.....	95
Nurysheva A. WORKING OUT THE FORMULATION OF EYE DROPS BASED ON POLYSACCHARIDES CONTAINING PILOCARPINE.....	95

АСҚАБАҚТЫҢ (*CUCURBITA*) КЕЙБІР СҰРЫПТАРЫНАН БИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІ КЕШЕН АЛУ ЖОЛЫ

Ысқақ Г.Е., Уванисканова Ж.Н.

Ғылыми жетекшісі: PhD, доцент м.а. Сейтимова Г.А.

ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

gulzadaiskakova609@gmail.com

Өсімдік шикізаттарынан дәрілік заттар алу, фармацевтикалық бағытта қолдану бұрыннан кең ауқымды бағыт болып келеді. Фармацияның негізгі мақсаты – дәрілік өсімдіктерді жан-жақты зерттеп, олардың биологиялық белсенділігін анықтап, дәрілік заттарды жасау.

Зерттеу нысандары – Қазақстанның оңтүстігінде өсірілген *Cucurbitacea* тұқымдасына жататын асқабақ сұрыптары: кәдімгі асқабақ, фарфорлы қуыршақ және KnuckleHead. Асқабақ (*Cucurbita pepo* L.) – *Cucurbitacea* тұқымдасына жататын бір және көп жылдық шөптесін өсімдіктер. Жапырақтары үлкен, түстері ашық және қою жасыл, сабағының ұзындығы 2-10 м, жайыла өседі. Жемісі – ірі, пішіні – дөңгелек, сопақша, түсі әр түрлі болады. Кәдімгі асқабақ – қатты кесілген тікенекті жапырақшаларымен ерекшеленеді. Көп жағдайда қантты заттарға бай, жемісінің іші талшықты болып келеді. Фарфорлы қуыршақ асқабағы – ашық қызғылт түст, жемісі өте тәтті, салмағы 10-15 кг құрайды. Knuckle Head – голландиялық асқабақ тұқымына жатады, қабығы сары-қызыл түсті, сыртында жасыл түйіндері болады, салмағы 5-6 кг құрайды.

Шикізаттың шынайылығы ҚР Мемлекеттік Фармакопеясының әдістемесі бойынша анықталды, нәтижесінде кәдімгі асқабақ ылғалдылығы – 9,75 % болғанда, экстрактивті заттар мөлшері (30 % сулы-спирт) – 59,32 %. Фарфорлы қуыршақ түрінде ылғалдылық мөлшері – 11,71 %, экстрактивті заттар мөлшері (30 % сулы-спирт) – 58,44 %, KnuckleHead асқабағында ылғалдылық – 10,24 % экстрактивті заттар мөлшері (30 % сулы-спирт) – 56,4 % құрады. Хроматографиялық әдіс бойынша бір, екі жүйелі қағазды және жұқа қабатты хроматографиялық әдістермен өсімдікке сапалық талдау жасалынды. Асқабақтың кейбір сұрыптарының негізгі биологиялық белсенді заттарына сандық зерттеулер жүргізілді. Нәтижесінде келесідей мәліметтер алынды: каротиноидтар – 11-20 %, флавоноидтар – 2,1-2,4 %, алкалоидтар – 0,42-0,62 %, бос органикалық қышқылдар – 0,85-1,12 %, тері илегіш заттар – 0,41-0,62 %, полисахаридтер – 4,95-5,16 % және амин қышқылдары – 5,2-5,8 %.

Өсімдіктердің күлді қалдықтарының макро- және микроэлементтік құрамы атомды-адсорбциялық спектрофотометр әдісімен зерттелді. Зерттеу нәтижесі бойынша мырыш (Zn) – 3,55-7,40 мг/кг және темір (Fe) – 2,31-2,56 мг/кг көп екені белгілі болды. Қазақ тағамтану академиясы лабораториясында жүргізілген зерттеу бойынша шикізат құрамынан 11 май қышқылдары мен дәрумендер бар екені анықталды.

Зерттеу жұмыстары әлі де жалғасуда.